

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Vtrum libertas Christ fuerit subjecta Fomiti peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

Habuit quidem Christus defacto amicitiam perfectissimam etiam in actu secundo, sed non ex physica necessitate, sed ex physica libertate.

319. Obijcitur 3. Christus habuit necessitatem moriendi pro genere humano: ergo vel habuit obligationem in conscientia, vel necessitatem physicam seu metaphysicam: prius non admittimus: ergo posterius dicendum est. Major probatur. Quia Christus tenebatur lege naturali mori pro genere humano: nam lex naturalis obligat ad subeundam mortem pro proximo, constituto in extrema necessitate spiritali: atqui genus humanum erat in tali necessitate constitutum, utpote obnoxium aeternae damnationi, & nemo poterat subvenire nisi Christus moriendo. R. Christum neutram ex dictis necessitatibus habuisse, ob rationes allatas: ad probationem distinguo. Lex Naturalis obligat ad sic subveniendum, obligat, inquam, illos, quibus antecederet ad omnem casum eventualem, optabile est sic obligari (ut lib. 2. explicatum est) concedo, secus, nego. Alijs hominibus, qui etiam capaces sunt infortuniorum & periculi pereundi, optabile est, habere cum alijs hominibus hanc reciprocam obligationem, quia æquè probabile est mihi eam, quam alteri profuturam. Christus verò erat extra hæc pericula constitutus, & jam Beatus. Accedit quòd mors Christi hoc ipso non fuisset utilis ad succurrendum generi humano, si physicà necessitate subeunda fuisset. ergo non expediebat hanc necessitatem fuisse in Christo. antecedens patet, quia talis mors non fuisset meritoria.

320. Denique etiam ex alio capite non habet locum in Christo illa Theologorum Regula, obligans hominem ad moriendum pro salute alterius. Nam independentè à morte alterius hominis, quilibet homo jam est à Deo, saltem remotè, per gratiam vel intrinsecam vel extrinsecam, elevatus ad finem supernaturalem, & habet præparata media sibi applicabilia, non item independentè à meritis Christi. Rectè autem advertit P. Esparza, quòd Lex Naturalis non obliget ad procurandum proximo ea bona, quorum participatio sub nulla ratione illi debetur, aut ad avertenda ea mala, quorum inflicto illi debetur. Homini autem puro secundum se non debentur dona supernaturalia, quæ videlicet sunt supra omnem ejus dignitatem & proprietatem, e contra homini peccatori secundum se debetur insuper privatio eorundem bonorum, & afflictio mali contrarij. Hinc autem inferitur, quòd Christus absolutè non tenebatur mori pro homine peccatore, quia independentè à Meritis Christi non dabatur elevatio ad statum supernaturalem, neque exstabant media emergendi ex statu peccati, ut modò fit per Sacramenta: quod est fundamentum vnde nascitur obligatio Charitatis erga proximum, ponendi vitam pro felicitate supernaturali alterius, si aliter obtineri non possit.

CONTROVERSIA III.

Vtrum Libertas Christi fuerit subiecta Fomiti peccati.

PRamittendum est, quid nomine Fomiti peccati intelligatur, quæ licet sit questio de nomine, loquendum tamen in ea est conformè doctrinæ Patrum & Conciliorum. Dicendum voluit, Fomitem peccati aliud non esse, quam ipsam substantiam appetitus sensitivi. Reprobatur tamen ab alijs meritis. Primum quia hoc ratione asserendum esset, non solum fuisse in Christo fomitem (quod omnino negandum est) sed etiam fuisse in Adamo adhuc constituto in statu Innocentiæ: dicendum itidem esset, quod Fomes in nobis non sit effectus peccati Originalis, sicut nec sunt aliæ potentie: dicendum denique esset, quòd fomes non posset in homine extingui, cujus oppositum patet in B. Virginis: & ideo dicitur à Theologis, quòd in Beata maneat Fomes ad Agonem, certamen & Victoriæ, alioquin non mansurus.

Secunda opinio aliorum fuit, fomitem addere potentie qualitatem aliquam morbidam, remanentem ex peccato originali. Sed hæc qualitas rejecimus lib. 2. & expoditur commutativa ab anima, ut fatetur ejus assertor, ergo non esset etiam effectus peccati originalis, & non daretur: nam ut docetur in Materia de Gloria, peccatum originale non inducit humani effectus, nisi illos, quorum carentia fuit singulare donum statûs innocentie.

321. Tertia igitur, & vera Sententia est, Fomitem in actu primo aliud non esse, quam appetitum expeditum & proximè instructum concursu causæ primæ, ad illos Motus inordinatos eliciendos, quibus prævenit Rationem Superiorem, illique resistit, & bellum movet, inclinando ad objecta illicita. Superaddit ergo ipsi potentie appetitivæ carentiam illius rectitudinis, & Ordinis ac Subjectionis ad Superiorem rationem, quæ gaudebat homo in statu Innocentiæ. Hinc autem

Fomes dicitur aliquando ligatus, aliquando penitus extinctus. Ligatus tunc esse dicitur, quando Deus per extrinsecam providentiam removeret objecta, quæ si applicarentur, excitarent hujusmodi motus. Extinctus esse dicitur, quando etiam præsentibus objectis & occasionibus non permittitur exire in motus prævenientes rationem, illique contrarios, sed tantum in illos, quos recta ratio consentit. Vtrum autem hoc proveniat ab aliqua qualitate supernaturali, erigente talem gubernationem, vel habeatur tantum per Decretum extrinsecum, est incertum, de quo non est necesse hic tricare.

322. Dicendum nunc est, in Christo non fuisse Fomitè, nec in actu primo nec in secundo. Ita Theologi

logi cum S. Thoma q. 15. a. 2. Ratio S. Thomae est duplex. Prima. Christus habuit omnes Virtutes morales in perfectissimo gradu: atqui per Virtutes morales ita subiicitur inferiori superiori, ut quod illa sunt perfectiores, eò debilius sit fomes: ergo &c.

Hanc tamen rationem existimo cum Suarez non esse sufficientem. Nam quantumvis perfectæ sint virtutes, nisi accedat specialis Dei providentia, non impeditur appetitus, quominus oblati occasionebus erumpat in motus primò primos, prævertentes rationem. Quare S. Thomas statim annectit secundam rationem, nempe, quia fomes non erat ordinabilis ad satisfaciendum, sed potius inclinasset ad oppositum satisfactioni.

Verum & hæc ratio difficilis est, nisi magis declaratur. Nam Tristitia & horror mortis, etiam inclinabant ad oppositum Satisfactioni, nec ad hanc ordinari poterant nisi tanquam materia certaminis & victoriæ: ostendendum ergo superest, quare fomes non potuisset etiam hoc modo ordinari ad satisfactionem.

323. P. Suarez aliter probat Conclusionem: nimirum fomitem non decuisse Christum, quia inclinatur ad peccatum: item quia Christus venit, ut nos liberaret à lege peccati & fomitis: ergo non expediebat ipsum esse subditum legi fomitis, sed potius ut omnino esset à peccatoribus segregatus.

Sed contra est primò. Quia tunc solùm huiusmodi motus inclinant propriè ad peccatum, quando in nobis excitant cogitationem boni illiciti, potentem trahere voluntatem ad consensum, adeoque causantem & constituentem actum primum proximum peccandi: atqui in Christo non poterat hoc modo inclinare, ut faretur Suarez: ergo ex hoc capite non dedecisset Christum.

Contra 2. Quia quidquid intelligat Suarez per legem peccati & fomitis, non est bona consequentia: ergo Christus non debebat esse subditus illi legi. Nam si intelligat eum communi interpretatione in epist. ad Rom. 8. ipsam Concupiscentiam, Christus ibidem dicitur nos liberasse à lege mortis, & tamen ipse fuit subditus huic legi. ergo potuisset etiam esse subditus concupiscentiæ, & tamen ab ea nos liberare. Deinde Christus non ita libera vit nos à concupiscentia ut eam non pateremur, sed ut per Christi gratiam non consentiremus: vnde solùm inferri potest, Christum debuisse immunem esse à consensu, & potentia consentiendi. Quod si Suarez cum alijs intelligat legem Moysis, patet nihil esse ad rem præsentem: potuisset enim Christus esse liber à lege Moysis, & tamen habere fomitem, sicut nos modò sumus liberi ab illa lege, & tamen fomitem habemus.

324. Probo ergo Conclusionem facilius hoc modo. Ex miserijs, & imperfectionibus consequentibus ad peccatum originale, illas solas admittit & habuit Christus, quæ illi serviebant ad fi-

nem & opus redemptionis, & præbebant ansam meriti & satisfactionis. atqui fomes ad hoc non poterat servire. Ergo, &c. Major est certa, quia Christus non habuit peccatum originale: ergo nec effectus illius, nisi quos voluit: voluit autem illos solùm, qui servire poterant ad finem sui adventus in mundum, qui fuit redemptio. Minor probatur. In Christo non fuit potentia proxima ad peccandum, ut supra probatum est: ergo non potuit illi fomes præbere ansam certaminis & victoriæ, inferendo vim rationi, eamque ad illicita trahendo: sic enim jam supponeretur actus primus proximus ad peccandum. Et fortè nihil aliud voluit S. Thomas & P. Suarez.

325. Objectiones. Oportuit Christum tentari omnibus modis, & per omnia, ut sciret compati infirmitatibus nostris, & omnibus esset exemplo. atqui vnus modus tentandi est, qui provenit à Concupiscentia & carne. Ergo &c. Ad hanc objectionem Respondet S. Thomas q. 41. a. 1. ad 3. distinguendo inter tentationem quæ est ab hoste, & quæ est à carne. Priorem dicit Christum passum esse, quia potest esse absq; peccato, cum fiat per solam exteriorem suggestionem: posteriorem verò ait non posse esse sine peccato, quia fit per delectationem & concupiscentiam: atqui quando caro concupiscit adversus Spiritum, non est nullum peccatum secundum S. Augustinū. Hæc Responsio si accipiat, ut verba sonant, difficilis est. quia certum est, motus huiusmodi carnis, quando sunt omnino involuntarij, nullum planè esse peccatum propriè dictum, loquendo de peccato formali. Intelligendus ergo mihi videtur S. Thomas de peccato Materiali seu objectivo, hoc est de actu, qui non potest vnquam sine peccato voluntarius esse: & talem actum non decebat esse in Christo, quia nullum actum inferioris hominis expertus est, nisi quem pars superior sponte volebat, ob plenum dominium partis Superioris in Inferiorem.

326. Ad Objectionem Respondeo, Christum etiam absque hoc modo tentandi fuisse nobis maximo exemplo, ad hunc etiam modum tentandi cum proventu spiritali sustinendum, quatenus longè majores angustias expertus est, quàm ex huiusmodi tentationis certamine possumus experiri.

Ex dictis possumus statuere Regulam aliquam generalem, explorandi, quinam defectus seu corporis seu animi sint admittendi vel non admittendi in Christo. Est autem Regula desumenda ex fine Incarnationis, scilicet ex remedio peccati per condignam satisfactionem, emendationem, & illuminationem Generis humani. Ad hunc inquam finem conducebat maximè assumptio carnis passibilis, ut dolor medijs sensibus ad animam usque penetraret, sicque locus esset merito: hinc voluit pati tristitiam Christus Matth. 26. & lacrymas in suscitatione Lazari, & supra Civitatem Ierusalem, & iram in ejiciendis è templo negotiatoribus.

S s s 2

327. Bene

327. Bene autem advertit P. Elparza, huiusmodi passionem caruisse in Christo triplici imperfectione, seu potius vi nocivâ, quam in nobis exercent. Primò enim nos inclinant æquè ad inhonestam ac honestam, Christum ad sola honesta. Secundò in nobis sæpè prævertunt rationem, & sunt motus primò primi, non item in Christo. Tertiò in nobis turbant usum rationis, & suâ vehementiâ ita debilitant animam, ut non possit quietè rebus supernaturalibus & æternis attendere ut ratio vellet, non item in Christo, ob plenum Dominium partis superioris.

Econtra illos defectus Christus non assumpsit, qui ad Finem Redemptionis non conduxisse, quin potius obfuisse, ut est Ignorantia, Error, Peccabilitas, Fomes.

CONTROVERSIA IV.

Quo sensu dicenda sit Voluntas Christi fuisse semper conformis Voluntati divinæ.

Certum est 1. ex SS. litteris, in aliquo sensu voluntatem Christi fuisse semper conformem voluntati Patris Psal. 39. *Ut facerem voluntatem tuam, Deus meus volui.* Joh. 4. *Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus qui misit me.* Joh. 8. *Ego quæ placita sunt ei facio semper.* Joh. 6. *Quia descendit de Cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.* Ratio etiam à priori ex dictis redditur. CHRISTUS fuit Beatus: ergo habuit quod voluit, & nihil peccaminosè voluit, juxta celebrem definitionem S. Augustini lib. 1. de Trinit. c. 5. sed non habuisset, quod voluisset, si contra divinam voluntatem efficacem aliquid voluisset: ergo in aliquo sensu semper voluit, quod Deus voluit. Eadem veritas habetur in 6. Synodo art. 4. in Epist. Agathonis Papæ. *Predicamus duas naturales Voluntas non contrarias (juxta quod impij asserunt heretici) sed sequentem ejus humanam voluntatem, & non resistantem vel reluctantem, sed potius subiectam divinæ ejus atque omnipotentis voluntati.*

Certum tamen nihilominus è contrario est, habuisse Christum in aliquo sensu voluntatem contrariam Voluntati Dei. Matth. 26. *Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Luca 22. *Non mea sed tua voluntas fiat.* Vnde S. Augustinus ex hoc fundamento ostendit contra Hereticos, in Christo fuisse non solum divinam, sed etiam humanam voluntatem. Ut ergo constet, quomodo hæc sint concilianda, & quâ cautelâ in hoc puncto loquendum sit;

328. Advertendum est 1. Voluntatem aliquando accipi pro appetitu sensitivo; magis tamen communiter & propriè, pro Voluntate rationali & spirituali. Appetitus sensitivus fertur in objectum prout est sensibile, & sensibus gratum vel ingratum, dirigiturque à cognitione solius

Bonitatis vel malitiæ physice, & nullo modo comparante hoc Bonum cum approbatione vel improbatione Dei, seu Legis Superioris. Hæc autem sit, hunc appetitum ferri in suum objectum semper eodem modo, sive sit prohibendum, sive licitum. Quapropter non est absurdum, imò necessarium, concedere in Christo huiusmodi appetitum aliquo modo adversantem divinæ voluntati, quatenus Deus voluit Christum ex modico sensuum habere causam meriti, quod tamen non fuisset, si appetitus non refugisset.

329. Advertendum 2. Appetitum seu voluntatem rationalem posse subdividi in Appetitum necessarium, & Appetitum electivum. Quodcumque enim proponitur voluntati aliquod objectum bonum, necessariò & naturaliter elicit voluntas actum simplicis complacentiæ, quod provenit omnem deliberationem & electionem: & econtra si proponitur malum, elicit actum displicentiæ, & in his dicitur voluntas agere per modum Naturæ, & sæpè per complacentiam ferre in prohibita, & per displicentiam in ea quæ præcepta sunt.

Advertendum 3. Respectu Christi Deum nihil voluisse Voluntate signi præceptivâ, hoc est, inductivâ obligationis in conscientia, ut supra dictum est: Habuit tamen Deus voluntatem signi consultivam, seu danem consilium, & hæc defacto Christus ex morali necessitate semper se conformavit quoad voluntatem superiorem obsequiam ac liberam.

330. Advertendum 4. Præter voluntatem Signi dari in Deo etiam voluntatem Beaplativâ, quâ Deus aliquid efficaciter vult, & nemo potest ejus voluntati cum effectu resistere. Vnde qui sciens talem voluntatem Dei, vellet contrariari, vel esset stultus, vel Blasphemus, quorum neutrum poterat cadere in Christum.

331. Advertendum 5. Conformitas Voluntatis humanæ cum divina nihil penitus obstat, si quid velimus solum sub conditione hæc: si voluntati divinæ non sit contrarium. Nam hac ratione, esto materialiter possumus velle aliquid, contra contrarium vult Deus, formaliter tamen voluntas id quod vult Deus, quia volumus beneplacitum illius. Pari modo non obstat conformitas cum voluntate divinæ, si Voluntas divinæ solum est conditionata, hoc est, quâ Deus aliquid vult sub conditione, seu pro casu quo homo non occurrat illi ad aliud volendum. Sic Ninivæ propter operibus impetrarunt Civitatis conservationem, quam Deus conditionatè constituit subverti. Quapropter diffinitio libera & victoria non solum videtur contingere, quando quis, quantum in se est, si possit, vellet impedire ne fieret quod Deus absolute vult: vel (quod frequentius contingit) quando quis ægrè fert, Deum aliquid velle, & vellet Deum id non voluisse: v.g. quando parentes immoderatè conqueruntur de immatura morte aut morbo filiorum, tamen sciant, non nisi Deo volente id accidisse. Et hæc diffinitio